

ERIÄVÄ MIELIPIIDE

Marjaana Siivola, Verna Finström

Eriävä mielipiden kaupunkisuunnittelulautakunnan 27.3.2024 ja 3.4.2024 tekemiin päätöksiin Espoon yleiskaavasta 2060.

Yleisiä perusteluja eriävälle mielipiteelle

- Kaupunginhallituksen päättämät yleiskaavan tavoitteet eivät toteudu lautakunnan päätöksen mukaisella yleiskaavaluonnoksella. Pohjaehdotuksena ollut yleiskaavaluonnons perustuu tavoitepäätöksen (KH 13.3.2023) mukaisiin yhdyskuntarakenteen kehittämisen päälinjoihin. Yleiskaavalla tavoitellaan Espoon kestäväää kasvua ja tiivistymistä sekä kehittymistä viihtyisänä, luonnonläheisenä ja ilmastoviisaana verkostokaupunkina siten, että uusi rakentaminen ohjataan ensisijaisesti joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle. Näiden tavoitteiden toteutuminen on vaarantunut lautakunnan tekemien muutosten myötä. Lukuisten asemakaavan tarkkuudella olevien muutosten jälkeen yleiskaavan strategisuus koko kaupungin kehittymistä ohjaavana pitkän tähtäimen suunnitelmana on kärsinyt. Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksen mukaisessa muodossa nähtävälle pantava luonnos ei täytä Maankäyttö- ja rakennuslain 5 § alueiden käytön suunnittelun periaatteita
- Lautakunnan päätökset vähentää rakentamisen määrää satunnaisin muutosesityksin eri puolilta kaupunkia heikentävät kaupungin mahdollisuutta varautua ennustettuun asukasmäärän kasvuun. Se puolestaan voi johtaa hallitsemattomaan rakentamiseen, palveluiden jälkeenjäämiseen sekä asumiskustannusten huomattavaan kohoamiseen. Päätös on ristiriidassa MRL 5 § 2a:n edellyttämän riittävän asuntotuotannon edellytysten turvaamisen kanssa ja vaarantaa 39 § sisältövaatimusten toteutumisen.
- Monipuolisen asumisen alueen A muuttaminen käytännössä pientaloalueeksi vähentää paikoin rakentamisoikeutta jo toteutuneeseen rakentamiseen verrattuna, mutta myös segregoi alueet entistä vahvemmin kerrostalo- ja pientaloalueisiin. Espoon suosituimmat alueet mm. Tapiolassa ovat kehittyneet monipuolisiksi ja viihtyisiksi alueiksi. A-alueiden tehokkuuden pienentäminen vie edellytyksen niiden yhteyteen kaavailuilta joukkoliikennekäytäviltä. Päätös vaarantaa MRL 5 § 1. kohdan ja 39 § kohtien 1–5. täyttymisen.
- Espoon keskus on jäänyt Espoon kaupunkikeskuksista jälkeen muiden kehittyessä ja pohjaehdotuksessa tuotiin hyviä avauksia Espoon keskuksen kehittämiseksi. Jo nykyinen liikenne Espoon keskuksen ja Matinkylän välillä on huomattava ja valmistelijat olivat tuoneet sen kehittämiseksi useampia mahdollisia ratkaisuja, joita voitaisiin yleiskaavatyön mukana selvittää.

- Raideliikenteen väylien poistaminen yleiskaavasta ehkäisee joukkoliikenteen vaihtoehtojen tutkimisen ja parhaiden ratkaisujen löytymisen. Väylät tulisi ehdottomasti palauttaa yleiskaavaan varauksiksi, jotta viranhaltijat pystyvät tutkimaan eri vaihtoehtoja sekä huolehtimaan, että väylät ovat käytettävissä tulevaisuudessa. Väylät tulisi pitää yleiskaavaluonnoksessa myös sen vuoksi, että asukkaat pääsevät ottamaan kantaa erilaisista vaihtoehdoista. Päätös vaarantaa MRL 39 § 4. kohdan sisältö vaatimusten täyttämiseen.
- En voi kannattaa yleiskaavaehdotuksen nähtävällepanoa tässä muodossa.

Vihreiden tekemiä, äänestyksessä hävinneitä, esityksiä ja niihin liittyvät eriävät mielipiteet

3.2 Espoonväylän jatko

Turvataan Keskuspuistoa poistamalla yleiskaavasta Espoonväylän jatko.

Eriävä mielipide:

- Espoonväylän jatko menee suoraan Espoon keskuspuiston ja näin lisäisi painetta rakentaa väylän molemmin puolin ja heikentäisi Keskuspuiston yhtenäisyyden sekä sen toimimisen ekologisenä yhteytenä.

3.3 Bosmalm

Turvataan Keskuspuistoa poistamalla rakentamisalueet Bosmalmista ja korvataan ne virkistysaluemerkinnöillä.

Eriävä mielipide:

- Bosmalmin rakentaminen pienentäisi Keskuspuiston yhtenäistä metsäaluetta sekä heikentäisi ekologista yhteyttä Bosmalmista Latokaskenniityn suuntaan.

3.4 Tvijälpi

Tvijälpin kaavamerkintä säilytetään nykyisen yleiskaavan mukaisena: V eli virkistysalue.

Eriävä mielipide:

- Tvijälpin rakentaminen ympärivuotiseen rakentamiseen vaarantaa alueen luontoarvot. Alueen tulisi toimia kaikkien kuntalaisten virkistysalueena niin, että virkistyskäyttöä ohjataan hallitusti tiettyihin osiin saarta.
- Alueen osoittaminen vakituiseen asumiskäyttöön on ristiriidassa MRL 39 § ilmaistujen yleiskaavan sisältötavoitteiden kohtien 1–4. sekä 7–8. kanssa.

3.5 Kehä II:n jatke

Kehä II:n jatkeelle aiemmin varattu alue ympäristöineen säilytetään rakentamattomana ja osoitetaan pääosin virkistysalueeksi, poislukien Karakallion metsä, joka osoitetaan SL-merkinnällä LuonTo-ohjelman selvitysosion rajauksen mukaisesti sekä jo asemakaavoitetut alueet.

Eriävä mielipide:

- Karakallion alueen asukasmäärät kasvavat kovasti ja alueen asukkaille tulee turvata lähiluonto. Karakallion metsä on monipuolisesti arvokas Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman (LuonTo) selvitysosion kohde sekä hyvin kytkeytynyt osa ekologista verkostoa, joka pitäisi turvata rakentamiselta.

3.6 Mankki

Mankin AP-alue rajataan selvästi ehdotettua pienemmäksi siten, että rakentaminen rajautuu Svennasin lähiympäristöön, huomioiden Tattarinmäen luonnonsuojelualue sekä ekologiset yhteydet. Poistettu AP-alue korvataan virkistysaluemerkinnällä.

Eriävä mielipide:

- Asumista kaukana yhdyskuntarakenteesta, huonojen joukkoliikenneyhteyksien päässä tulisi tässä vaiheessa rajata pienemmäksi ja keskittää maltillinen lisärakentaminen nykyisten teiden varsille säilyttäen paremmin ekologiset yhteydet. Alueen osoittaminen rakentamiselle heikentäisi maakunnallisesti tärkeää ekologista yhteyttä sekä edistäisi luontokatoa, sillä rakentamiselle osoitetut alueet ovat enimmiltä osin metsää.

3.7 Mynttilä

Säilytetään Mynttilän metsä arvokkaine luontokohteineen rakentamattomana poistamalla Myntinmäen keskusmerkintä C3, asema ja niiden ympärillä olevat AK ja A-alueet kaavakartasta ja muuttamalla ne virkistysalueeksi (V). Alueen läpi kulkevaksi merkitty pääkatu ja baana poistetaan.

Eriävä mielipide:

- Mynttilän metsän luontoarvoja ei voida riittävällä varmuudella turvata, mikäli alueelle osoitetaan merkittävä määrä uutta rakentamista. Myntinmäen luontoselvityksessä (Luontotieto Keiron Oy 30.10.2019) alueelta löytyi maakunnallisesti arvokkaita luontokohteita, jotka selvitys suosittelee säilyttämään rakentamattomina. Niiden ympärille tulee jättää myös riittävät suojavyöhykkeet. Myntinmäen kautta kulkee lisäksi ainoa metsäinen, maakunnallisesti tärkeä ekologinen yhteys, joka yhdistää Espoon Keskuspuiston laajempaan Kirkkonummen–Nuuksion ekologiseen kokonaisuuteen. Suuri määrä uusia asukkaita lisääi herkin luonnon kulumista myös rakentamattomiksi jätettävillä alueilla. Rakentaminen merkitsisi Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman (LuonTo) selvitysosion kohteen Högabergetin maakunnallisesti arvokkaan metsäkohteen menettämistä. Lautakunnan päätös ei pysty turvaamaan Mynttilän metsän erittäin merkittäviä luontoarvoja.

3.8 Forsbacka

Muutetaan irrallaan muusta kaupunkirakenteesta sijaitseva Forsbackan A-alue pientaloalueeksi AP vastaten kaupunkisuunnittelulautakunnan ja kaupunginhallituksen aiempia linjauksia.

Eriävä mielipide:

- Myntinmäen asemaa eikä keskustaa tulisi rakentaa vaan säilyttää alue metsäisenä. Ilman asemaa myöskään ympäristön rakentaminen voi pysyä aiempien päätösten mukaisesti pientalovaltaisena.

3.10 Hista I

Säilytetään virkistysalueita esitettyä laajempaan Histan ympäristössä, jotta voidaan varmistaa virkistysalueiden riittävä määrä asukasmäärän kasvaessa ja ohjata paremmin rakentamista Uusimaa-kaavan 2050 taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle. Tämä toteutetaan rajaamalla rakentaminen Siikajärventien luoteispuolella vastaamaan nykyisen rakennetun pientaloalueen rajoja sekä laajentamalla virkistysaluetta Soopakantien ja Hankalahdentien välillä.

Eriävä mielipide:

- Lautakunnan päätös hajauttaa kaupunkirakennetta sekä edistäisi luontokatoa luontoalueiden rakentamisen vuoksi.

3.11 Hista II

Laajennetaan Pokessa päätettyä Histan asemaseudun rakentamisen ajoitusmääräystä ulottumaan Histan ympäristön toistaiseksi rakentamattomille uusille A ja AP-alueille.

Eriävä mielipide:

- Lautakunnan päätös hajauttaa kaupunkirakennetta mahdollistaen alueen kehittymisen nykyisille rakentumattomille alueille ilman varmuutta toimivan joukkoliikenneyhteyden toteutumisesta.

3.12 Nupurinkalliontie

Laajennetaan virkistysalueita Turunväylän eteläpuolella molemmin puolin nykyistä Nupurinkalliontien ympäristöä rajaamalla toistaiseksi rakentumatonta AP ja A-aluetta puoleen esitetystä, jotta rakentaminen ohjautuisi paremmin Uusimaa-kaavan 2050 taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle.

Eriävä mielipide:

- Tämän alueen rakentaminen hajauttaa kaupunkirakennetta eikä se ole Uusimaa-kaavan 2050 kehittämisvyöhykettä.

3.13 Lupauksenvuori

Turvataan maakunnallisesti tärkeä ekologinen yhteys poistamalla yleiskaavasta kokonaan KM-alueen ja AP-alueen laajennukset Turvaradantien itäpuolella ja Turvesuontien pohjoispuolella siten, että koko Lupauksenvuoren alue säilyy virkistysalueena.

Eriävä mielipide:

- Lupauksenvuoren linnoitukset on merkitty valtakunnallisesti merkittävaksi kulttuuriympäristöksi, jolle nyt on esitetty asutusta. Rakentaminen uhkaa linnoitteiden säilymistä ja heikentää maakunnallisesti tärkeää ekologista yhteyttä, jota on viime vuosina heikennetty jo kahdesti Turvesuonristi- sekä Turvesuo pohjoinen -asemakaavojen hyväksymisen myötä.

3.17 Keskuspuiston laajennus

Lisätään Keskuspuistoon rajoittuvat reuna-alueet, joissa ei ole asumista, osaksi Keskuspuistoa.

Eriävä mielipide:

- Keskuspuiston merkitys ekosysteemipalveluita tarjoavana luonto- ja virkistyskohteena korostuu kaupungin kasvun painottuessa yhä voimakkaammin Espoon eteläosiin. Samaan aikaan Keskuspuiston yhtenäinen metsäalue on pienentynyt vuosi vuodelta erilaisten asemakaavahankkeiden seurauksena.

- Espoon Keskuspuiston rajat on osoitettu kahdessa osayleiskaavassa (Keskuspuisto I ja II), mutta yhtenäinen metsä- ja luontoalue on näitä osayleiskaavoja laajempi. Nykytilanteessa osayleiskaavojen ulkopuolelle jää metsäalueita, jotka ovat olleet asukkaiden virkistyskäytössä vuosikymmenien ajan ja jotka mielletään yleisesti osaksi Keskuspuistoa.

3.20 Luo-merkintä

Luo-merkinnän kaavamääräyksiin lisätään avohakkuiden kieltö.

Eriävä mielipide:

- Espoo-tarinassa valtuusto on linjannut tavoitteeksi saavuttaa luonnon kokonaisuheikentymättömyys vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteeseen tulee pyrkiä kaikilla kaava-alueella, mutta erityisesti siellä, missä on todistetusti arvokkainta luontoa. Avohakkuu on metsänhoitotoimenpiteenä erittäin rankka. Sillä on paitsi haitallista vaikutusta koko eliöstölle ja kasvillisuudelle aiheuttaa se merkittävää maisemallista haittaa alueen asukkaille. Lisäksi avohakkuu aiheuttaa hiilinielujen pitkäaikaista heikentymistä ja vaikeuttaa siten valtuuston asettaman ilmastotavoitteen saavuttamista.

3.22 Lukukallio

Lukukallion A-alue korvataan virkistysaluemerkinnällä, jotta Lukukallion metsäalue voidaan turvata rakentamiselta.

Eriävä mielipide:

- Lukukallion metsä on Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman (LuonTo) selvitysosion kohde, josta huomattava osa täyttää Metso-ohjelman valintakriteerit. Sillä on myös merkitystä virkistyskohteena sekä lähimetsänä.

3.24 Tiederatikka

Lisätään kaavakarttaan Tiederatikka.

Eriävä mielipide:

- Tiederatikka on myös Helsingin yleiskaavassa ja jotta sen rakentaminen tulevaisuudessa on mahdollista, tulisi se huomioida myös Espoon yleiskaavassa.

3.119 Rakentamisen ajoitusmääräys Myntinmäkeen

Myntinmäen aseman ympäristöön merkitään rakentamisen ajoitusmääräys, missä Myntinmäen rakentaminen aloitetaan vasta Myntinmäen aseman rakentamispäätöksen jälkeen. Tämä rajoitus koskee myös esirakentamista ja metsän kaatamista.

Eriävä mielipide:

- Ratasuunnitelmissa Myntinmäen asema on asemavarauksena. Vaikka rata rakennettaisiin, voi mennä vuosikymmeniä ennen, kun Myntinmäkeen rakennetaan asemaa. Joissain tapauksissa asemavaraus ei realisoidu koskaan asemaksi. Ilman lähijunaliikennettä, on vaarana, että Myntinmäkeen rakentuu heikkojen joukkoliikenneyhteyksien äärellä oleva kerrostalolähiö, mikä ei ole Espoon ilmastotavoitteiden mukaista. Samalla tuhoutuu luontoarvoiltaan merkittävä Mynttilän metsä, joka ajoitusmääräyksen turvin voisi toimia virkistyskäytössä ja hiilinieluna kunnes sitovaa päätöstä aseman rakentamisesta tehdään.

Muiden kuin Vihreiden tekemiä, äänestyksessä hyväksytyjä, ehdotuksia, ja niihin liittyvät eriävät mielipiteet

3.62 Kehä II:n aiempi varaus

Kehä II:n jatkeelle aiemmin varatulla alueella säilytetään mahdollisuus katuyhteyden rakentamiseen.

Eriävä mielipide:

- Katuyhteydellä ei tule olemaan suurta merkitystä kokoavana katuna, mutta sen linjaus uhkaa tärkeäksi todettuja luontoarvoja.

3.59 Tvijälp

Tvijälp merkitään aluemerkinällä A ja lisätään LS-alue.

Eriävä mielipide:

- Tvijälpin rakentaminen ympärivuotiseen rakentamiseen vaarantaa alueen luontoarvot. Alueen tulisi toimia kaikkien kuntalaisten virkistysalueena niin, että virkistyskäyttöä ohjataan hallitusti tiettyihin osiin saarta. Alueen osoittaminen vakituiseen asumiskäyttöön on ristiriidassa MRL 39 § ilmaistujen yleiskaavan sisältötavoitteiden kohtien 1–4. sekä 7–8. kanssa.

3.39 A-määräyksen täsmennys

Kaavamääräyksen nimeksi vaihdetaan tiiviin ja matalan rakentamisen alue. Toisen kappaleen alku muutetaan muotoon "Aluetta kehitetään tiiviisti rakennettujen pientalojen, kaupunkipientalojen ja muun matalan rakentamisen alueena, joka tukeutuu..." Loppuun lisätään kappale: Alueen korttelitehokkuus on tyypillisesti 0,3...0,6.

Eriävä mielipide:

- Kuten alussa todettu, monipuolisen asumisen alueen A muuttaminen käytännössä pientaloalueeksi vähentää paikoin rakentamisoikeutta jo toteutuneeseen rakentamiseen verrattuna, mutta myös segregoi alueet entistä vahvemmin kerrostalo- ja pientaloalueisiin. Espoon suosituimmat alueet mm. Tapiolassa ovat kehittyneet monipuolisiksi ja viihtyisiksi alueiksi. A-alueiden tehokkuuden pienentäminen vie edellytyksen niiden yhteyteen kaavailuilta joukkoliikennekäytäviltä. Päätös vaarantaa MRL 5 § 1. kohdan ja 39 § kohtien 1–5. täyttymisen.

3.34 Strateginen linjaus pientaloasuntojen lisäämisestä yleismääräyksiin

Lisätään: ”Yleiskaavaa toteuttava asemakaavoitus ohjelmoidaan siten, että pientalojen osuus asuntokannasta kasvaa.”

Eriävä mielipide:

- Lautakunnan päätös ei ole yleiskaavan tavoitteiden mukainen. Espoon asukasmäärän lisääntyessä ei ole mahdollista lisätä pääosin pientalojen osuutta Espoon asuntokannasta. Tila ei riitä ilman, että luontoarvot ja kuntalaisten lähimetsät rakennetaan.

Eriävä mielipide raideliikenteen yhteysvälien poistamiseen

Lautakunnan tekemät muutokset yleiskaavaluonnoksen raideliikenne-esityksiin haittaavat yleiskaavatyön tavoitteiden toteutumista. Raideliikenteen eri vaihtoehdot tulee palauttaa yleiskaavaluonnokseen, jotta viranhaltijat voivat selvittää eri vaihtoehdot ja myös asukkailla on mahdollisuus lausua niistä. Eriävä mielipide koskee seuraavia lautakunnan tekemiä päätöksiä.

- 3.67 Rt-varaus pois Malminmäestä
 - Poistetaan raitiotieyhteyden itäinen varaus Malminmäessä.
- 3.68 Rt-varaus pois Turunväylän vierestä
 - Poistetaan raitiotieyhteys ja sen varren joukkoliikenteen kehittämisvyöhykemerkinä Espoon keskus – Suurpelto (Turunväylän vieressä).
- 3.69 Rt-varaus Kuitinmäki-Puolarintie pois
 - Poistetaan raitiotieyhteys Kuitinmäki- Puolarintie